FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM, 31 t'Ottubru, 2001

Kaw\a Nru: 1.

~itazz. Nru. 351/01JRM

Mario u Anunziata *sive* Nancy GALEA

vs

Renald CASHA

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fit-2 ta' Marzu, 2001, li bih l-atturi ippremettew:

Illi l-atturi inkarigaw lill-konvenut sabiex ja]dmilhom numru ta' oggetti ta' g]amara u dana anke kif jidher fl- iskrittura privata datata 12 ta' Novembru1998 (Dok A);

Illi dak inhar ta’ l-ordni l-atturi]allsu depozitu g]ax-xog]olijiet li ordnaw fl-ammont ta’ tmien mija u sitta u erbg]in lira maltin (Lm846);

Illi l-konvenut intrabat li jikkonsenja l-g]amara ordnata fl-iskrittura datata 12 ta’ Novembru 1998 sa mhux aktar tard minn sena wara d-data tal-imsemmija skrittura. Illi in effetti l-g]amara ordnata baqg]et ma [iet ma]duma u kkonsenjata qatt lill-atturi u dana minkejja li t-terminu stabbilit skada anke minkejja li l-konvenut kien interpellat sabiex fost affarijiet o]ra jikkonsenja dak ordnat;

Illi skond l-istess skrittura datata 12 ta’ Novembru 1998, l-konvenut kien obbliga ru]u li f’kaz li ma jikkonsenjax l-g]amara fi zmien stabbilit, allura huwa kellu j]allas penali ta’ g]axar liri (Lm10) g]al kull gurnata li fiha l-konvenut jibqa' inadempjenti;

Illi minkejja li interpellat l-konvenut baqa’ inadempjenti;

G]alhekk l-atturi talbu lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m’g]andhiex:

1. Tiddikjara lill-konvenut debitur tal-atturi fis-somma ta’ tmien mitt lira u sitta u erbg]in lira maltin (Lm846) rappresentanti somma flus im]allsa lill-konvenut b]ala depozitu, parti minn prezz akbar g]al xog]lijiet ta' g]amara li gew ordnati lill-konvenut, liema xog]olijiet il-konvenut qatt ma kkonsenja lill-atturi;

2. Tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-atturi s-somma ta’ tmien mitt lira u sitta u erbg]in lira maltin (Lm846);

3. Tillikwida l-ammont ta' penali dovut lill-atturi u dana ai termini tal-klawsola numru tlieta tal-iskrittura privata datata 12 ta' Novembru 1998 (Dok A), liema penali huma dovuti kawza tal-inadempjenza tal-konvenut, kif ser ji[i ppruvat fil-mori tal-kawza;

4. Tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-atturi l-penali dovuti hekk likwidati;

Bl-ispejjez, inkluzi l-ispejjez tal-ittra legali datata 7 ta' {unju 2000, protest gudizzjarju datat 3 ta' Jannar 2001 u mandat ta' qbid numru 467/01NB, bl-img]ax legali u b'hekk il-konvenut minn issa jibqa' ngunt g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-atturi, flimkien mad-dokument mehmu\ mag]ha;

Rat id-Degriet tag]ha tas-6 ta' Marzu, 2001, li bih appuntat il-kaw\a g]as-smig] g]all-25 t'April, 2001;

Rat illi l-im]arrek Renald Casha, notifika kif imiss b'kopja tal-att ta`-~itazzjoni u bl-Avvi\ tas-Smig] fil-15 ta' Marzu, 2001[1], baqa' ma ressaqx Nota ta' E``ezzjonijiet fi\-\mien mog]ti lilu mil-li[i u lanqas ikkontesta bl-ebda mod it-talbiet tal-atturi jew imqar deher quddiem il-Qorti biex jag]mel dan kull meta ssej]et il-kaw\a, u g]alhekk, waqa' kontuma`i;

Semg]et ix-xhieda tal-atturi;

Semg]et it-trattazzjoni tal-Avukat tal-atturi;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degriet tag]ha tat-28 ta' {unju, 2001, li bih]alliet il-kaw\a g]as-sentenza;

[1] Pa[11 *tergo* u pa[13 tal-pro`ess;

Ikkunsidrat:

Illi jirrisulta sewwa mill-atti tal-kaw\a, li fit-12 ta' Novembru, 1998, l-atturi kienu qabbdu lill-im]arrek jag]mel xog]ol ta' appalt li jikkonsisti f'xog]ol fl-injam f'g]add ta' bi``iet ta' g]amara u aperturi. Dan il-ftehim kien sar a basi ta' *order form*[2] li l-partijiet ifformali\\aw b'kitba li saret bejniethom[3];

Illi jirrisulta li, fl-okka\joni ta' meta sar il-ftehim, l-attur]allas lill-im]arrek akkont is-somma ta' tmien mija u sitta u erbg]in lira Maltin (Lm 846);

Illi l-ftehim kien jg]id sa meta kien mistenni li l-im]arrek itemm ix-xog]lijiet ordnati minnu, u kif ukoll li, jekk kemm-il darba jonqos li jwettaq l-]atra mog]tija lilu sa\-\mien miftiehem, j]allas lill-attur penali ta' g]axar liri Maltin (Lm 10) kuljum min]abba d-dewmien;

Illi irri\ulta li mill-affarijiet kollha ordnati, l-im]arrek kien lesta u g]adda lill-atturi biss parti mix-xog]ol konsistenti f'mejda u xi si[[ijiet u wi`` ta' bank tal-k`ina. Il-Qorti hawnhekk tinnota li dawn l-o[[etti ma jag]mlux parti mill-fattura u mill-*order form* mehmu\in mal-ftehim. Dan kien jirrigwarda biss ix-xog]ol tal-bibien u apreturi interni, xambrelli u *box frame*;

Illi mix-xog]lijiet imsemmija fid-dokumenti mehmu\in mal-ftehim, l-attur xehed li l-im]arrek ma lesta xejn;

Illi, meta g]alaq i\-\mien li fih l-im]arrek kellu jkun lesta x-xog]lijiet ordnati minnu, u l-atturi raw li dan ma kienx wasal, kienu saru laqg]at mal-im]arrek u wkoll ma' avukat imqabbad minnu biex itawlulu \-\mien biex jag]mel dan sal-Milied tas-sena 2000. Skond il-ftehim ori[inali, l-im]arrek ried itemm ix-

[2] Pa[. 8-9 tal-pro`ess;
[3] Pa[. 5 sa 7 tal-pro`ess;

xog]ol tat-12 ta' Novembru, 1999, inkella jibda je]el il-konsegwenzi tal-klawsola penali. L-atturi kienu lesti li ja]fru l-penali jekk kemm-il darba l-im]arrek ilestilhom ix-xog]ol sa Di`embru, 2000, imma jekk ma jkunx lesta, kienu sejrin jinsistu g]all-]las tal-penali minn dak inhar li ori[inarjament messu lesta l-appalt;

Illi, minkejja li x-xog]ol ma sarx, il-ftehim tal-appalt qatt ma [ie xolt formalment;

Ikkunsidrat:

Illi l-li[i tippreskrivi li min jag]ti appalt lil xi]add jista' j]oll il-ftehim ukoll jekk ix-xog]ol ikun inbeda[4]. Minbarra dan, jekk il-kuntratt jin]all g]al ra[uni tajba, min jag]ti x-xog]ol huwa obbligat I]allas biss lill-appaltatur tal-prezz tal-materjal li jkun intu\a fix-xog]ol li jkun la]aq [ie konsenjat lil, u mi\mum minn, min jag]ti x-xog]ol[5], liema prezz jitnaqqas minn xi]las akkont li l-appaltant ikun wettaq bil quddiem lill-appaltatur, li, min-na]a tieg]u, g]andu jrodd lura lil min qabbdu jag]mel ix-xog]ol, dik il-parti mis-somma m]allsa bil-quddiem li tisboq il-prezz tal-materjal u\at u mog]ti lill-appaltant[6];

[4] Art. 1640(1) tal-Kap 16;
[5] Art. 1640(3) tal-Kap 16;
[6] Art. 1640(4) tal-Kap 16;

Illi l-li[i tipprovdi wkoll li hekk kif, min jag]ti x-xog]ol, jg]arraf lill-appaltatur li jrid item il-ftehim, dak l-avvi\ iservi biex I]oll minnufih il-kuntratt, ming]ajr il-]tie[a tal-ebda awtori\\azzjoni jew konferma minn xi qorti[7];

Illi fil-ka\ pre\enti, irrisulta li l-im]arrek ma wettaq xejn mix-xog]lijiet ordnati minnu skond ma jissemma fil-ftehim, ukoll jekk jista' jkun li lesta xi xog]ol ie]or li seta' kien ordnat mill-atturi f'`irkostanzi o]rajn. Dak li jinteressa lill-Qorti fil-ka\ pre\enti huwa dak li [ie ordnat u msemmi fil-ftehim Dokument "A";

Illi l-ftehim li jistabilixxi l-]las ta' penali g]an-nuqqas ta' twettieq f'waqtu ta' obbligazzjoni li tintrabat biha wa]da mill-partijiet jiddependi fuq il-validita' tal-ftehim prin`ipali[8]. Il-klawsola penali hija g]amla ta' danni pre-likwidati li biha l-appaltant (jew kreditur tal-obbligazzjoni) je]les mill-obbligu li jipprova li [arrab]sara, g]aliex jistrie] biss fuq il-fatt li l-appaltatur (jew id-debitur tal-obbligazzjoni) ma jkunx wettaq fil-]in dak li ntrabat mal-parti l-o]ra li jag]mel[9];

Illi fejn il-klawsola penali tkun [iet miftehma min]abba d-dewmien, l-effetti tag]ha g]andhom jibdew ise]]u minn dak inhar li tg]addi d-data miftehma g]at-twettiq tal-obbligazzjoni, u mhux minn dak inhar li jkun sar il-ftehim li l-klawsola penali tag]mel biss parti minnu[10];

Illi l-li[i tag]ti s-setg]a lill-Qorti li tnaqqas jew itaffi l-penali f'\ew[ka\ijiet biss: ji[ifieri, (a) id-debitur ikun esegwixxa parti mill-obbligazzjoni, u l-kreditur ikun a``etta espressament il-bi``a li [iet esegwita; jew (b) jekk id-debitur ikun esegwixxa parti mill-obbligazzjoni, u dik il-parti mill-esekuzzjoni tkun, fi`-`irkostanzi, bi`-`ar swiet lill-kreditur[11]. I\da f'dan l-a]]ar ka\, il-

---

[7] Art. 1640(5) tal-Kap 16;

[8] Art. 1119(1) tal-Kap 16;

[9] Ara Torrente _Manuale di Diritto Privato_, par. 300, pa[490-1; u art. 1120 tal-Kap 16;

[10] P.A. GCD **16.10.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Emanuel Caruana et vs George Camen\uli et***;

[11] Art. 1122(1) TAL-Kap 16.

Qorti lanqas g]andha l-imsemmija setg]a jekk kemm-il darba l-klawsola penali tkun [iet miftehma g]ad-dewmien biss;

Illi meta wie]ed iqabbel dawn il-konsiderazzjonijiet mag]mulin b'apprezzament ta' dak li tg]id il-li[i ma' dak li se]] f'dan il-ka\, wie]ed isib li l-im]arrek ma wettaq xejn mill-appalt li dwaru [iet miftehma l-klawsola penali u dan baqa' m'g]amlux sallum, u g]alhekk, minbarra li l-klawsola fil-ftehim tat-12 ta' Novembru, 1998, saret spe`ifikatament g]ad-dewmien, m'hemm l-ebda ra[uni siewja u lanqas ma jesistu `-`irkostanzi g]aliex g]andu jsir tnaqqis tag]ha jew li tittaffa;

Illi l-Qorti tifhem li dan jista' jwassal g]al konsegwenzi]orox fuq l-im]arrek, i\da mhux fis-setg]a tag]ha li tinda]al fejn hemm ftehim bejn il-partijiet li fid-dieher huwa validu[12]. L-atturi g]amluha `ara li ma jridux jirrinunzjaw g]al dak miftiehem bejnhom u l-im]arrek f'dan ir-rigward;

Illi ladarba l-ewwel talba tal-atturi hija fis-sens li jridu lill-im]arrek iroddilhom lura d-depo\itu m]allas minnhom akkont dak inhar tal-ftehim, il-Qorti qeg]da tqis din it-talba b]ala talba g]all-]all tal-ftehim tal-appalt, liema talba jidher (g]alkemm ma ntweriet l-ebda kopja jew prova ta' dan) li kienet saret qabel fil-protest [udizzjarju tat-3 ta' Jannar, 2001;

Illi, g]alhekk, min]abba li kif ing]ad, il-klawsola penali hija a``essorja g]all-ftehim ewlieni, jekk kemm-il darba l-ftehim ewlieni jintemm, tintemm mieg]u l-imsemmija klawsola b'effett minn dak inhar li jintemm il-ftehim li hija tag]mel parti minnu. Mat-tmiem tag]ha, jieqfu wkoll g]alhekk l-effetti tag]ha, billi ladarba l-obbligazzjoni li kienet intalbet ma hijiex mistennija li ti[i i\jed imwettqa min]abba l-]all tal-ftehim, daqstant ie]or ma jag]milx sens li jibqg]u fis-se]] l-effetti ta' klawsola li tikkastiga d-dewmien fit-twettiq ta' dik l-obbligazzjoni;

---

[12] Ara P.A. GCD **20.3.1997** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Michael Pa`e vs Richard Micallef pro et noe***

Illi, fin-nuqqas ta' `ertezza jew prova a]jar, il-Qorti qeg]da tqis il-jum li fih l-atturi eser`itaw il-jedd li jtemmu l-appalt b]ala dak inhar li fih ressqu l-Att ta`-~itazzjoni, ji[ifieri fit-2 ta' Marzu, 2001. Dan ifisser li bejn it-12 ta' Novembru, 1999 u dak inhar jkunu g]addew erba' mija u sitta u sebg]in (476) jum: fi kliem ie]or, l-ammont ta' penali li l-im]arrek imissu j]allas lill-atturi titla' g]al erbat elef seba' mija u sittin lira Maltin (Lm 4,760);

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da taqta' u tidde`iedi l-kaw\a billi, fil-kontuma`ja tal-im]arrek:

Tilqa' l-ewwel talba tal-atturi, u, filwaqt li tiddikjara ma]lul il-ftehim ta' appalt mag]mul bejnhom fit-12 ta' Novembru, 1998, tiddikjara lill-im]arrek b]ala debitur tag]hom fis-somma ta' Lm 846 minnhom lilu m]allsa b]ala depo\itu akkont ta' prezz ta' xog]lijiet li kellu jag]mel l-istess im]arrek u li ma [ew qatt konsenjati;

Tilqa' t-tieni talba tal-atturi u tikkundanna lill-im]arrek iroddilhom lura s-somma msemmija ta' Lm 846;

Tipprovdi dwar it-tielet talba attri`i billi tillikwida l-ammont ta' penali dovut mill-im]arrek lill-atturi g]ad-dewmien u sa dak inhar li l-ftehim qieg]ed jitqies li n]all, fl-ammont ta' Lm 4,760;

Tilqa' r-raba' talba tal-atturi billi tikkundanna lill-im]arrek i]allashom is-somma ta' Lm 4,760 b]ala penali g]ad-dewmien; u

Tikkundanna lill-im]arrek I]allas lill-atturi l-spejje\ tal-kaw\a kif mitlub, u l-img]axijiet legali fuq l-imsemmija somom b'effett mit-2 ta' Marzu, 2001, sal-jum tal-]las effettiv.

Moqrija

ONOR JOSEPH R. MICALLEF LL.D.
31 t'Ottubru, 2001

Charles Falzon
Deputat Re[istratur
31 t'Ottubru, 2001